

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Consultatie en voorhang wijzigingsbesluit vergoedingen
rechtsbijstand verleners en mediators

Datum
4 augustus 2025

Onze referentie
6716557

1. Aanleiding

De commissie-Van der Meer II heeft in haar adviesrapport verschillende aanbevelingen gedaan over het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand, waaronder de verbetering van de vergoedingen. Naar aanleiding hiervan is een wijzigingsbesluit opgesteld tot wijziging van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 en het Besluit toevoeging mediation. Het ontwerp van dit wijzigingsbesluit is gereed voor (internet)consultatie en de verdere voorhangprocedure.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met:

I. bijgaand ontwerpbesluit en nota van toelichting;
II. behandeling daarvan in het ambtelijk voorportaal (de CBJ) van 19 augustus 2025 en aansluitend daarop in de Ministerraad met het verzoek in te stemmen met:

- de start van de (internet)consultatie;
 - de daarop volgende voorhang ter uitvoering van artikel 49 van de Wet op de rechtsbijstand, bestaande uit twee elementen:
 - a. het voorleggen van het ontwerp aan beide Kamers der Staten-Generaal; en
 - b. het publiceren van het ontwerpbesluit in de Staatscourant;
- om aan een ieder gedurende een periode van vier weken de gelegenheid te bieden wensen en bedenkingen te geven.
- de adviesaanvraag bij de Afdeling advisering van de Raad van State na ommekomst van de internetconsultatie en voorhang, tenzij de internetconsultatie of de voorhang leiden tot ingrijpende wijzigingen.

Het ontwerpbesluit zal met de start van de (internetconsultatie) ook worden voorgelegd aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

Daarnaast wordt u gevraagd kennis te nemen van het feit dat de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) op 31 juli jl. heeft aangegeven dat wat de RvR betreft de wijzigingen pas per 1 februari 2026 kunnen worden doorgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de door de RvR aangegeven voorwaarden.

De gehanteerde (zeer krappe) planning voor de totstandkoming van de amvb (zie paragraaf 4.7) is – op uw verzoek – steeds gericht geweest op 1 januari 2026. Daarbij is eerder opgemerkt dat om die planning te halen niets mis mag gaan. Zie nota DJ 6492736 (is als bijlage bijgevoegd).

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
bestuursrecht

Nader overleg tussen de dgRR en de directeur van de RvR heeft er toe geleid dat de inwerkingtreding van de amvb nu wordt bepaald op 1 februari 2026.

Datum
4 augustus 2025

Onze referentie
6716557

3. Kernpunten

- In het ontwerpbesluit worden de aanbevelingen uit het advies van commissie-Van der Meer II uitgewerkt zoals u heeft aangekondigd in de Tweede Kamer.
- Daarbij is gebleken dat aanbeveling 6 van de commissie-Van der Meer II in deze fase nog niet kan worden omgezet, omdat nadere beleidsmatige uitwerking nodig is. Zie toelichting onder punt 4.2.
- Als gevolg van de verhoging van de zittingstoelage is het puntaantal in artikel 14a Bvr verlaagd. Zie toelichting onder punt 4.4.
- Verder is van de gelegenheid gebruik gemaakt om een technische omissie te herstellen. Zie toelichting onder punt 4.5.
- Het ontwerpbesluit wordt na uw instemming eerst voorgelegd aan de CBJ. Hiermee kan enige tijdswinst worden geboekt ten opzichte van de planning zoals opgenomen in een eerste nota van 23 juni 2025. Zie toelichting onder punt 4.7.

4. Toelichting

4.1 Wijziging Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 en het Besluit toevoeging mediation

In uw Kamerbrief van 26 juni 2025 over de toekomst van de sociale advocatuur en stelselvernieuwing rechtsbijstand heeft u aangekondigd dat er in 2026 opvolging wordt gegeven aan een aantal aanbevelingen uit het advies van de commissie-Van der Meer II. U heeft in die brief aangekondigd de volgende aanbevelingen te zullen opvolgen:

- De puntentoekenning in standaardzaken wordt aangepast (aanbeveling 1);
- De toeslagen worden verhoogd met 35% (aanbeveling 2);
- De opvolgingstoelage wordt verhoogd met 25% van het forfait van toepasselijke zaakcode zodra dit voor de RvR technisch uitvoerbaar is (aanbeveling 3);
- De afhechtingstoelage wordt verhoogd met 35% van 2,5 naar 3,5 punt (aanbeveling 19);
- Aanpassing van de staffel voor samenhangende zaken bij meerdere rechtzoekenden (aanbeveling 4);
- Gelijkstelling tekening vaststellingsovereenkomst aan procedurevergoeding (aanbeveling 5);
- Gelijke behandeling advocaten van verdachten en slachtoffers bij bijwonen pro-formazitting (aanbeveling 6).
- Punttarief verhogen met € 1,46 (exclusief btw) (aanbeveling 3)
- Reiskostenvergoeding mediators (aanbeveling 17)

Daarnaast heeft u aangekondigd dat er een maatregel wordt genomen die op korte termijn bijdraagt aan de versterking van de sociale advocatuur, namelijk de aanpassing van de voorschotregeling voor advocaten in liquiditeitsproblemen en voor startende advocaat-stagiaires.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
bestuursrecht

Dit ontwerpbesluit geeft uitvoering aan bovengenoemde maatregel en aanbevelingen met uitzondering van aanbeveling 6 omdat is gebleken dat dit onderwerp beleidsmatig op dit moment nog onvoldoende is uitgewerkt om hierover bindende regels te kunnen vaststellen. Tot slot zal er in artikel 40, eerste lid, Bvr herstel van een technische omissie plaatsvinden.

Datum
4 augustus 2025

Onze referentie
6716557

4.2. Nadere uitleg m.b.t. uitstel opvolging aanbeveling 6

Aanbeveling 6 waarin om gelijke behandeling tussen advocaten van verdachten en advocaten van slachtoffers wordt gevraagd, wordt als volgt gewogen. Artikel 18, eerste lid, Bvr bepaalt dat voor de toepassing van dit artikel onder zitting elk optreden van de rechter in het kader van het onderzoek ter terechtzitting en elke behandeling in rechte van de hoofdzaak of hoofdvordering (..) verstaan wordt. Dat betekent dat pro forma zittingen waar uitsluitend de aanhouding wordt behandeld niet hieronder vallen. De commissie- Van der Meer II geeft aan dat op voorhand niet altijd duidelijk is hoe een pro forma-zitting zal verlopen en welke onderwerpen aan bod zullen komen: een advocaat behoort daarom altijd aanwezig te zijn, tenzij het ontbreken van de noodzaak daartoe vooraf is komen vast te staan. Slachtofferadvocaten hebben overigens ook nog een beperktere rol tijdens dergelijke pro forma-zittingen dan advocaten van verdachten. Voorts wordt in het rapport vermeld dat advocaten van slachtoffers tijdens een pro forma-zitting in beginsel een meer passieve rol hebben en met name aanwezig zijn om het slachtoffer (naderhand) goed te kunnen informeren over het verloop van de zaak. Een keuze welke gelijke behandeling voorgestaan wordt, is niet gemaakt. De RvR hanteert het buitenwettelijke beleid om bij advocaten van slachtoffers de zittingstoelage van artikel 18 Bvr altijd toe te kennen, ook wanneer er een pro forma zitting plaatsvindt. Voor advocaten van verdachten geldt dat zij moeten motiveren dat in een specifieke pro forma-zitting wel een inhoudelijke behandeling van de zaak plaatsvindt.

In de brief van 26 juni 2025 is aangekondigd dat de aanbeveling tot gelijke behandeling tussen strafadvocaten en slachtofferadvocaten wordt overgenomen. Bij de voorbereiding van de AMvB is echter gebleken dat dit een nadere beleidsafweging nodig heeft. Zonder meer een zittingstoelage toekennen, tenzij op voorhand de noodzaak van aanwezigheid op die zitting al ontbreekt, leidt tot uitvoeringsproblemen voor de RvR. Het is zodoende de vraag of de aanbeveling wel zo eenvoudig uitvoerbaar is als aanvankelijk gedacht. Opvolging van de aanbeveling botst bovendien met een eerdere opdracht van de toenmalige Minister van Justitie (van 26 oktober 2016) om aan slachtofferadvocaten per definitie de zittingstoelage toe te kennen, ook al is het een pro forma zitting. Dit was toen ingegeven om het slachtoffer goed te kunnen voorbereiden op het spreekrecht. Onderzocht moet worden of dat nu na bijna tien jaar nog steeds het geval is. Ook moet onderzocht worden wie nu eigenlijk het initiatief neemt en de regie heeft om op pro forma zittingen inhoudelijke aspecten te (laten) behandelen. Dit zal de nodige tijd vergen om uit te zoeken, en past niet in de gevraagde planning gericht op inwerkingtreding per 1 februari 2026. Over de uitkomst van dit (interne) onderzoek wordt u nader geïnformeerd.

4.3. Nadere uitleg aanbeveling 3

Aanbeveling 3 van de commissie-Van der Meer II bestaat uit twee delen:

1. De opvolgingstoelage verhogen met 35% (van 2 punten naar 2,5 punt);
2. Verhogen van de opvolgingstoelage met 25% van forfait van de toepasselijke zaakcode.

Aanbeveling 3 houdt in dat er een evenwichtiger systeem voor opvolgingstoelagen zou zijn als er voortaan een opvolgingstoelage wordt toegekend van 25% van het forfait van de toepasselijke zaakcode. Een dergelijke toelage doet volgens de commissie recht aan de extra tijd die een opvolgend advocaat kwijt is aan overname van die zaak. Omdat deze stap voor de RvR technisch niet uitvoerbaar is op korte termijn, heeft de commissie aanbevolen om de opvolgingstoelage voor nu te verhogen met 35% (van twee punten naar 2,5 punt). In het ontwerpbesluit is uitvoering gegeven aan de eerste stap. De echt gewenste stap zal pas in een volgende wijziging van het besluit kunnen worden gezet.

4.4. Gevolg verhoging toelagen (aanbeveling 2)

De commissie-Van der Meer II heeft aanbevolen om de toelagen met 35% te verhogen waardoor ook de zittingstoelage in artikel 7 Bvr is verhoogd van 2,5 naar 3,5 punten. Door deze verhoging van de zittingstoelage is het technisch noodzakelijk om in artikel 14a Bvr de aftrek (dus verlaging op het totaal uit te keren punten) voor het niet bijwonen van een zitting hieraan aan te passen. Deze stap (van 2 punten aftrek naar 3,5 punt) valt optisch extra op, omdat een eerdere verhoging van de zittingstoelage (van twee punten naar 2,5 punt) naar aanleiding van commissie-Van der Meer I niet tot een aanpassing in artikel 14a Bvr heeft geleid. Onder de streep krijgen rechtsbijstandsverleners wel iets meer voor deze soort zaken omdat het aantal punten per zaak wordt verhoogd.

4.5. Technische omissie

Met het ontwerpbesluit vindt herstel van een technische omissie plaats. In de praktijk komt het namelijk voor dat rechtszoekenden zonder advocaat en dus zonder toevoeging een zaak aanhangig moeten maken bij de sector kanton. Daarvoor schakelt de rechtszoekende een gerechtsdeurwaarder in om de dagvaarding uit te brengen. Nu er geen toevoeging is, kan de gerechtsdeurwaarder geen vergoeding voor de ambtshandeling declareren. Aan artikel 40 Bvr wordt daarom toegevoegd dat gerechtsdeurwaarders ook in het geval een verklaring is afgegeven overeenkomstig artikel 7, derde lid, onder e Wet op de rechtsbijstand waaruit blijkt dat wordt voldaan aan de (inkomens)bepalingen van hoofdstuk V, afdeling 1 van de Wet op de rechtsbijstand, van rijkswege 75% van het bedrag ontvangen dat zij volgens het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders zouden hebben mogen berekenen.

4.6. Uitvoering

U heeft aangegeven de aanbevelingen van de commissie-Van der Meer II per 1 januari 2026 te willen doorvoeren. De RvR heeft aangegeven dat uitvoering van het besluit per 1 januari 2026 verschillende risico's met zich meebrengt en zeer lastig uitvoerbaar is. De RvR geeft aan dat er belangrijke randvoorwaarden nodig zijn, te weten:

- De scope staat volledig vast;

- De invoeringsdatum staat vast;
- De invoeringstermijn bedraagt een half jaar.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
bestuursrecht

De RvR stelt dat een en ander moet worden vastgelegd in een formele opdrachtbrief en dat zij die nog niet hebben ontvangen. DRb is hierover nog in gesprek met de RvR.

De RvR geeft aan dat uitvoering per 1 februari 2026 mogelijk is, mits in de eerste week van augustus de scope vaststaat en de invoeringsdatum op 1 februari 2026 blijft staan. Zie verder een memo van de RvR die als bijlage is toegevoegd.

Datum
4 augustus 2025

Onze referentie
6716557

4.7. Procedure

U bent bij nota van 23 juni 2025 geïnformeerd over de planning van dit amvb-traject. Bij nader inzien zal de amvb op 19 augustus bij het CBJ worden geagendeerd, alvorens het voor internetconsultatie wordt aangeboden. Hiermee zal tijdswinst worden geboekt. De planning ziet er dan ook als volgt uit:

19 augustus	Behandeling CBJ
29 augustus	Bespreking in Ministerraad (bij akkoord) Start consultatie
12 september	Einde consultatie Start voorhang
10 oktober	Einde voorhang en adviesaanvraag Afdeling advisering van de Raad van State.
31 oktober	Advies Afdeling advisering van de Raad van State
7 november	Nader rapport gereed en aanbieden aan Ministerraad
14 november	Behandeling Ministerraad, aanbieden aan Koning
25 november	Aanbieden aan Staatsblad voor publicatie

Met de aangepaste planning komt de verplichting dat de voorhang driekwart buiten het (verkiezings)reces moet vallen, niet in gevaar.

Zoals aangegeven is de inwerkingtredingsdatum i.v.m. de uitvoerbaarheid van amvb voor de RvR bepaald op 1 februari 2026. Voor de planning maakt deze latere inwerkingtredingsdatum zeker in de eerste stappen die gezet moeten worden geen verschil het geeft hooguit wat speling in de aanloop naar het Kerstreces met het oog op de daar altijd strakke termijn voor het aanbieden van de stukken aan het Staatsblad voor publicatie.

4.8. Politieke context

De Tweede Kamer is geïnformeerd over de stand van zaken in de Kamerbrieven van 27 maart 2025 en 26 juni 2025.

4.9. Afstemming

Deze nota is afgestemd met DRB (DGRR). Met de RvR is de conceptversie van het besluit afgestemd.

4.10. Bijlagen

- Ontwerpbesluit met nota van toelichting
- Aanbiedingsformulier CBJ
- Lijst van de formeel te consulteren partijen
- concept brieven voorhang
- nota van 23 juni 2025 DJ 6492736

- memo RvR over uitvoerbaarheid/inwerkingtredingsdatum

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
bestuursrecht

Datum
4 augustus 2025

Onze referentie
6716557